לשון שיטות הפוסקים

בדבר איסור השימוש ב"מגן הקלמפ"

שו"ת ציץ אליעזר חלק יט סימן סח

אודות האיסור למול במכשיר "מגן קלעמפ"
ע"ד הכלי הנקרא בשם "מגן קלעמפ" אם כשר למול בו כבר הארכתי לכתוב על זה בספרי שו"ת ציץ אליעזר חלק שמיני סימן כ"ט ובאתי בשניות על כך בחלק עשירי סימן ל"ח והעלתי לאיסורא שהמילה איננה מילה והמל עם כלי זה בשבת הר"ז מחלל שבת יעו"ש בפריטי הפרטים שביררתי וכתבתי על כך. והצבעתי גם על תוצאת - סכנה.

והנה בזמנו פרסמו על כך "באייר תשל"א" מודעה ואזהרה, והדפיסו קטע מעט מזעיר מספרי ח"ח הנ"ז, ומצידו "מודעה רבה לאורייתא" מהגאונים בד"ץ העדה החרדית, ולחיזוק האיסור אעתיק בזה הודעתם וכדלקמן:

ע"ד ששמענו שנפרץ לאחרונה גם בארצינו הקדושה אצל מוהלים קלים שהחלו להשתמש למצות מילה בכלי המשחית המכונה "מגן", הנקרא קלעמפ וכיוצא בזה.

כבר צווחו ומיחו גדולי ישראל בתפוצות נגד זה.

והננו בזה לחוו"ד דע"ת, כי המשתמשים בכלי ה"מגן" הנ"ל למצות מילה לא די שאינם מקיימים מצות מילה, לא חיתוך, ולא הטפת דם ברית, ולא פריעה ולא מציצה, וכחותכים ועוסקים בבשר מת - אלא שהמלים בכלי זה בשבת קודש הם גם מחללים שב"ק, וגם מסכנים את הילדים מכמה טעמים. ואסור ליקח לשום ברית מוהל כזה המשתמש באיזה מקום שהוא ב"מגן" הנ"ל, וכל מי שיראה מוהל המשתמש בכלי המשחית הנ"ל מחויב להודיע שם המוהל לבידי"צ החתומים מטה.

וכל מי שבידו למחות, נגד המוהלים המשחיתים בהנ"ל מחויבים למחות ולא ישתמשו המוהלים אלא בסכין כמנהג ישראל מקדמת דנא וכמבואר ברמב"ם הל' מילה (פ"ב) ובשו"ע (סי' רס"ד).

ונזכה בקרוב דידן למלאך הברית יבוא לבשרינו ולביאת גוא"צ בב"א. הכו"ח הבידי"צ דפעיה"ק ירושלים תובב"א, נאם: דוד הלוי יונגרייז ראב"ד פעי"ק תובב"א, נאם: יצחק יעקב וויס ס. ראב"ד, נאם הק' משה פריינד, נאם ישראל משה בלאאמו"ר הגה"ק מהרי"ץ זיע"א דושינסקי, נאם אלי' זלאטניק

הוועדה המפקחת על עניני מילה שהדפיסה את הנז"ל הוסיפה מצידה וכתבה: הפסק דין הנ"ל נתפרסם בזמנו בעיתונות וגם נשלחו הוראות באופן ישיר לכל המוהלים ומכאן האזהרה על כל אב שטרם גשתו לקיים מצות מילה בבנו שיתבע מהמוהל להראות לו באיזה מכשיר הוא משתמש, כי ישנם מוהלים שאינם צייתים להוראות הרבנים, ולכן טוב להשגיח גם בשעת מעשה.

ואספר בזה עובדא שזכורני במוהל אחד שבא בזמנו בשכונת בית וגן בפעיה"ק ת"ו ומל ילד במכשיר האמור, וכשנודע הדבר להגאון הגר"י אברמסקי ז"ל שלח להתיעץ אתי, **והצריך לעשות מחדש הטפת דם ברית לילד זה, ונזף חמורות במוהל.** ובזכות קיום מצות מילה כמאמרה נזכה במהרה לבשורת אליהו מלאך הברית לביאת משיח צדקינו שיבוא ויגאלינו בב"א.

שו״ת ציץ אליעזר חלק ח סימן כט

אודות כלי מכשיר הנקרא בשם מגן קלעמפ אם כשר למול בו. לתורני אחד מופלג בתורה.

מכתבו היקר בשאלת חכם חצי תשובה קבלתי. והריני ממהר לענות לו את הנלפענ״ד.

כת״ר מרעיש על השמועה המתהלכת כי ישנם מוהלים בירושלים המשתמשים למילה במכשיר הנקרא בשם מגן, פרי המצאתו של מוהל אחד מאה״ב ברונשטיין שמו. וכזאת אופן השימוש במכונה זו: - תחילה לוקחים מחט ומפרידים את עור הערלה והפריעה מן העטרה סביב סביב, אח״כ לוקחים מספרים כעין צבת ותופסים את עורות הערלה והפריעה יחד ובמקום אחיזת הצבת נדבקים שני העורות יחד, ובעוד הצבת בידו ואוחז בהם את שני העורות מכוון לשים את מכשיר המגן בדיוק במקום החתיכה, ובהנתן המכשיר הנהו תופס את שני העורות יחד ושניהם נחתכים כאחד.

המכשיר בהסגרו הריהו לוחץ ומהדק את העורות כ״כ חזק שאם אפי׳ יורידו את המכשיר לפני החיתוך, העורות כאילו נחתכים הם, ורק עור דק מאד מפסיק בין העורות לבין הגיד, וגם עור זה הוא כבר סדוק, כי בהסגר המכשיר לא נשאר אפי׳ רווח כלשהו בין שני חלקי הצבת של המכשיר, ובהנתן המכשיר לבד - לפני החיתוך - נעשים העורות בשר מת ושוב לא יחיו לעולם.

המכונה בלחיצתה מכווצת את השרירים ומהדקת ומדביקה אותם כ״כ שע״י החיתוך לא יצא אפי׳ דם כלשהו. וזוהי תכלית המכונה שבמשך יום אחד כבר נרפא הפצע כליל ע״י הידוקו את גידי הדם מיד לפני החיתוך.

כשמסירים את המגן צריכים לפתוח ולהפריד את העורות שנדבקו בלחיצת המכשיר וע״ז תתגלה העטרה ומעורות הערלה והפריעה לא נשארו מאומה והעור שנפתח הוא העור שסביב הגיד שנמשך מקודם למעלה כדי שיוכל לחתוך את כל העורות יחד, וגם אז אין דם יוצא, ואין כאן מה למצוץ מפני שכבר נדבקו העורות ונתהדקו שרירי הדם.

ברגע הנתן המכשיר על גוף התינוק נעשה כל גופו כחול מחמת היסורים הנוראים שגורמת הנתינה, ובעת החיתוך שאח״כ אין התינוק בוכה עוד, מפני שהעורות כבר נכרתו מהתינוק עם נתינת המכשיר, והחיתוך דלאח״כ הוא כחותך בבשר מת בעלמא.

אמנם בהוראות המצורפות למכשיר כתוב לעשות מציצה ופריעה אחר הורדת המכשיר, אבל כל זה שקר וסמיות עינים למתבונן ומבחין בדבר.

לאור התואר האמור, שנכון הוא, מרעיש כת״ר עולמות שצריכים לפסול המכשיר האמור למול בו, וטעמיו ונימוקיו עמו.

והנה הזמנתי לפני המגן הזה ובחנתיו פעמיים ושלש ונוכחתי לדעת שכת״ר קלע אל המטרה באופן תיאורו של כלי בלתי - מגן זה, מבלי להגזים כלשהו, ולאחר עמדי על המבחן נשארתי מודהם ולא האמנתי למשמע - אזני שפה בעיר קדשנו ותפארתנו ימצאו מוהלים קלי - דעת שיהינו לפרוץ פרצה כזאת בחומת הברית - קדש ולהשתמש בכלי כזה למילה.

(א) ונסכם את ההלכה בזה בקצרה, ונאמר. דראשית **כל מוהל המשתמש בכלי מגן זה מרמה את דעת הבריות ודעת הורי הילד כאשר מחזיק נוסף לכך גם סכין מילה, כי כולם חושבים שמל בסכין של מילה כדת וכדין, ולשם כך בחרו בו לשמש להם כמוהל, והאמת היא שאינו מל בסכין של מילה כלל**, כי הכל כבר משותק ומדולדל ממקודם לזה ע״י המשחית הנקרא מגן, ובסכין המילה הוא מחתך כבר רק בשר מת בעלמא אשר בין כך היה מתייבש ונופל מאליו באין לו יותר כח חיבור של חיות עם הגוף החי, ובאופן שסכין - המילה כאילו אינו בא לאחר פעולת המגן אלא לשם ראוה בעלמא להטעות את הבריות לחשוב כאילו מל הנהו כביכול בסכין של מילה. **ועל כן החובה להתריע בחזקה על ההונאה הגדולה הזאת**, במצות

מילה היקרה שנכרתו עליה י״ג בריתות ובנ״י קיבלוה ומקבלים אותה בשמחה וברגש של חרדת קודש, **ולהודיע השכם והערב שידעו כולם שמוהל כזה מועל בתפקידו הקדוש ואינו מל בסכין של מילה כלל.**

(ב) ומבחינת ההלכה - לעצם השימוש בו לברי״מ =לברית מילה=. נראה ברור דפיגול ופסול הוא, דראשית, כשמלין באמצעות כלי מגן כזה הרי מבטלים ע״כ לגמרי מצות פריעה בצפרניים שכתוב מפורש על כך ברמב״ם סמ״ג טור ושו״ע יו״ד ועוד ועוד. וגם מארי - דרזין האריכו בהפלגת הענין ותועלתו גם עפ״י תורת הנסתר. וכמו״כ מבטלים גם את הכתוב בשו״ע שהפריעה באה אחרי חתיכת הערלה וכידוע הירא את דבר ד׳ נזהר בזה ומקפיד על כך בכל חומרת ודיקדוק ההלכה האמורה, וכבר דיברו הרבה מכל האמור בספרי השו״ת ובספרים שנתחברו על ה׳ מילה, ויעוין לדוגמא מהכתוב ומהמובא בזה בשו״ת בנין ציון סי׳ פ״ח ושו״ת זרע אמת ח״ג סי׳ קל״ב, ובספרים כורת הברית (פוסק) ואות חיים ושלום (ממונקטש) סי׳ רס״ד סעיף ג׳, וכן בספר שרביט הזהב החדש הנקרא ברית אבות סי׳ י״א עי״ש.

(ג) ושנית. בהשימוש בכלי זה מבטלים גם מצות הוצאת דם - ברית לגמרי, כי כפי שקראתי ממה שכותבים ממציאי - המגן בעצמם, וגם שמעתי מאלה שעמדו בשעת מעשה וראו והתבוננו, לא יוצא עם השמת המגן ואחריו שום טפה של דם, וע״ז התפארות הממציאים את המכשיר, והרי הצרכת יציאת דם בברית מילה הוא עכ״פ חלק חשוב ממצות המילה ואיכא בזה מצוה בפני עצמה על כך, ככתוב (ביחזקאל ט״ז) ואעבור עליך ואראיך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חי וגו׳ ודרשו ז״ל שזה מוסב גם על דם מילה, ועוד קרא בדברי - קבלה כתיב (בזכריה ט׳) גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך וגו׳, ובברכות - ברית קבעו נוסחא על כך ולהטיף דם ברית ומתוך הדגשה שאילמלא דם ברית לא נתקיימו שמים וארץ, עיין שבת ד׳ קל״ז ע״ב ורמב״ם פ״ג ממילה ה״ד וטור ויו״ד סי׳ רס״ח סעיף ה׳. והפסוקים האמורים נדרשו על מצות מילה במכילתא פ׳ בא על הפסוק (י״ב - ו) והיה לכם למשמרת וגו׳ כיעו״ש, ויעוין גם ברש״י בשבת ד׳ קל״ד סוף ע״א שכותב דהטפת דם ברית מצוה כדכתיב גם את בדם בריתך ע״ש וכן בר״ן על הרי״ף שם, והדברים עתיקים בספרי השו״ת, ואציין לדוגמא למ״ש בזה בשו״ת משכנות יעקב חיו״ד סי׳ ס״ג וכן בשו״ת אבני נזר חיו״ד ח״ב סי׳ של״ח ובספר אות ברית (קוניטץ) סי׳ רס״ג סק״ג עי״ש. ודיברו מזה הרבה מספרי המחברים על ה׳ מילה. וברור מיוחד וארוך על כך הקצה בספר הנקרא בשם משיב נפש בחלק הנקרא ברית שלום סימנים א׳ - י״ב עי״ש.

ויפה הגדיר **הגרב״צ עוזיאל ז״ל** בספרו משפטי עזיאל מהדו״ת חיו״ד סי׳ מ״ו, ובמכתבו שנדפס בסוף ספר ברית עולם על ה׳ מילה, דכל מעשה מילה שנעשה על מנת שלא יהיה דם - ברית הוא מעשה של חתיכת הערלה שעושים העמים מירושת העמים הקדמונים או מטעמים היגייניים, ואין בהם מצות מילה שניתנה לישראל, **וכל העושה זאת אינו מקיים מצות ברית שהטילה עליו התורה** ומפר בריתו של אברהם אבינו עי״ש.

באופן שנראה דבהשתמשות המגן הוי המילה בגדר של קרח מכאן וקרח מכאן, דהצורה שפועל המגן בשיתוק והידוק העורות איננה הצורה של כריתת ברית שנצטוינו עליה, ומכמה בחינות, ואח״כ כשחותך בסכין המילה הר״ז כבר כמחתך בשר בעלמא. ומוהל שמל בו בשבת יש לדונו שחייב משום חובל. ופוק חזי דברים נעלים שכתב בזה רופא ת״ח נקרא בשם ד״ר יוסף צבי מילער בירחון המאור המופיע באמריקה חוברות חשון כסלו תשי״ב בנידון הגומקא קלמפ שהמציאו בשם בשעתו, ותיקח משם ללמוד גם בנוגע למגן שמתעוררות עליו ג״כ כמעט כל השאלות ההלכתיות שהתעוררו גם על הגומקא - קלמפ, ואולי מכמה פנים עוד יותר. ואשר כידוע נתפרסמה עליה (על הגומקא - קלמפ) איסור חמור להשתמש בה למילת בנ״י ע״י אגודת הרבנים באמריקה (בתאריך כסלו - תשי״א) וגם פסקו אומר שמי שמשתמש בזה בשבת ויו״ט הר״ז מחלל שבת או יו״ט בפרהסיא, ונזכר מזה גם בהמאור שם.

(ד) [ומה שכותב כת״ר מה שמצא דבר חדש בחזו״א או״ח ס׳ ס״ב אות כ״ז שכתב שם דהטפת דם ברית סגי בסרט כל דהוא, והשרט אין לו שיעור דאין צריך הוצאת טפת דם בפועל אלא כל שנצרר כלשהו כדרך שרט בעור דק שבדק סגי.

והנה דברי החזו״א שם אמורים בהיכא שא״צ מילה ורק הטפת דם ברית.

ובדבריו שם יש חידוש יותר גדול שעפ״י דברי האו״ז שמביא שם כותב דמקום השרט צריך להיות בראש הגויה במקום הערלה, וכי הלכה זו נשתכחה ועושין הטפת דם בעור שלמעלה מן העטרה וזה כמטיף מן האצבע ועוברין משום לא יוסיף, וכן בגר אין כאן הטפת דם ברית עי״ש.

אבל מצינו שכבר הביא דברי האו״ז בספר כורת הברית (להגר״א פוסק ז״ל) בסי׳ רס״ג סקי״ג, דמלשון דבריו יראה קצת דהטפה הוי בחתיכה קצת כסריטה בהגיד, ובכל זאת סיים וכתב בלשון: אמנם הנלפענ״ד לעיקר מלשון הפוסקים דיטיפו דוקא מעור הערלה שעל העטרה למעלה ולא מראש הגיד חלילה אך דיעבד אם הטיפו מהגיד נראה דיצא עכ״ל והלשון חלילה שכותב בזה הוא מפני שאם יטיף מראש הגיד יכול לסכן את הנימול. גם הגאון ממונקטש בספרו אות חיים ושלום בסי׳ רס״ג סק״ה והגאון ממעד בספרו שו״ת לבושי מרדכי מהדו״ת חיו״ד סי׳ קס״ב סמכו את שתי ידיהם על דברי ספר כורת הברית הנ״ל שיטיפו דוקא מעור הערלה וכו׳, ומתוך הדגשת החלילה שלא יטיפו מראש הגיד עי״ש [ומצריכים שם גם הוצאת דם, ורק כותבים דאין צריך רק טיפת דם א׳, ובזה יצאו, ושיזהרו מלשפוך יותר דמן של ישראל, כיעו״ש. ומכאן אזהרה למוהלים שכשעושים הטד״ב =הטפת דם ברית= שלא יטיפו יותר מטיפה אחת]. וגם לרבות בשו״ת אבני נזר חיו״ד ח״ב סי׳ של״ד אות כ״ה כתב שבהטפה א״צ לנגוע בעטרה עצמה, ובאות כ״ז חזר לבאר באר - היטב, עקב מעשה שבא לידו בגר שנתגייר וחש מפני הב״ד והצריך להטיף ממנו דם ברית ולהטבילו שנית, וכתב שהסכימו להטיף במקום חיבור העטרה עם הגיד כי שם יוצא תמיד דם בשעת מילה כשכורתין בערלה, ובגוף העטרה רוב פעמים אינו יוצא דם כלל בשעת מילה, והטפת דם ברית צריך במקום שדרך הדם לצאת בשעת מילה עי״ש.

ויעוין גם בספר זכרון ברית לראשונים בכללי המילה לר׳ יעקב הגוזר (חי לפני קרוב לתשע מאות שנה, בשנת תתקע״ה) בעמוד ל״ו שמבואר נמי בפשיטות דהטפת דה״ב הוא בעור הפריעה ולא בגוף הגיד. ויעו״ש גם בכללי המילה של בנו ר׳ גרשום בעמוד ק״כ עי״ש.

והשכיל לבאר זה הדק - היטב, שהטד״ב אינו בראש הגויה וגם להביא דברים מפורשים בזה מדברי הרא׳, כמדברי הראבי״ה שבת פר״א דמילה סי׳ רפ״ה, ומהמאירי בספרו מגן אבות ענין הי״ד, הגרי״א הענקין שליט״א בירחון קול תורה טבת - שבט תשכ״ג, וזאת הלכה - ברורה העלה שפשוט הוא שאין שייך לחתוך בגיד והחותך בגיד כחותך באצבע, כי דם ברית צריך להיות במקום המילה בערלה ולא בגיד עי״ש, ושפתים ישק משיב דברים נכוחים, ומה שהתאמצו להשיב עליו בחו׳ אדר תשכ״ג אין בהם בכדי השב כלל, וכדיווכח המעיין שם, ואכמ״ל יותר בזה.]

(ח) שלישית עי״י השתמשות במגן מבטלים לגמרי מצות - המציצה, והרי חז״ל התירו לעשות זאת אפילו שבת אע״פ שיש בזה מלאכה דאורייתא, והיינו מפני שזה חלק מחלקי המצוה, ולמותר לבאר ולפרט המסירות נפש הגדולה שמסרו את נפשם רבותינו הגדולים בכל דור ודור ונקהלו ועמדו על נפשם שלא לתת בשום פנים ועיקר לבטל מצות המציצה. דהדברים ידועים ומפורסמים (ויעוין רק לדוגמא מ״ש בזה בספר שדי חמד ובספרים אות ברית (קוניטץ), כורת הברית, ואות חיים ושלום סימן רס״ד וספר משיב נפש שם מסימן י״א עד סוף הספר עי״ש. ואריכות נוספת בזה היא אך למותר).

ונוראות הוא השמועה ששמעתי בזה, שהמוהלים שמלים בכלי מגן זה, כדי לסמא את עיני הרואים שלא ירגישו שאין כאן מציצה עושים רמאות שמשליכים בזכוכית צמר גפן טבול ביין ומראים א״ע כמוצצים ויורקים לתוך הזכוכית. ודי בזיון וקצף.

(ו) ורביעית. דיוצא דהברכות שעושה מוהל כזה אחרי הדבקת והדקת המגן על עורות הערלה וכן ברכות האב, דכאילו לבטלה הם, דאינם עובר לעשייתן דבאים כבר אחרי כל המעשים, ולחנם מסלסל איפוא מוהל כזה בתמימות מעושה ומכריז אות ברית קודש ומברך, ושם סכין המילה למראית עין.

(ז) נכונים גם הדברים שכותב כת״ר על הכאב והצער הגדול והנורא שגורמים לתינוק עם הדקת כלי מגן זה על עורו, גם אני חקרתי ודרשתי על אודות כך ונודע לי כי רופא מומחה מנהל בית חולים מפורסם אמר שדבר זה יכול לגרום לתינוק מום בלב, ועוד יותר מזה ר״ל. ובדברי על כך בע״פ עם כמה רופאים מפורסמים אישרו לי את הדבר כי לפום הצער וההלם הגדול והפתאומי שמקבל התינוק מזה יתכן מאד שיביא לתוצאה כזאת.

(ח) הצטערתי כשנודע לי שהצליחו להוציא בזמנו הכשר על כלי זה מהגרי״א הרצוג ז״ל. ונרגעתי בהדברים שכתב לי כת״ר, שזה לשונם וחקרתי הרבה בדבר ומסרו לי בשם מזכירו של הרב הרצוג ז״ל שכל ימיו היה מלא רוגז על,,, שרימה אותו והוציא את ההיתר על המכשיר המגן הנ״ל במרמה ע״י ששיקר לו במציאות ובאמיתות הדברים, ומאז לא נתנו לדרוך על מפתן ביתו, עוד מסרו בשם הנ״ל כי נמצא בענין זה תיק עם חליפות מכתבים מאת הרב הרצוג. הוספתי לשאול על כך ג״כ מבאי ביתו מאלה שהיו מקורבים אליו ביותר, וגם המה אישרו לי נכונות הדברים האמורים.

(ט) ברצותי לדעת אם הגאון **הגרצ״פ פרנק,** ז״ל הביע איזה דיעה אודות המכשיר הזה, שאלתי על כך את פי נאמן ביתו ידידי הרה״ג מוהר״ר יצחק רוזנטל שליט״א. וענה לי: כי אמנם זוכר היטב, דכשנודע להגרצ״פ ז״ל על המכשיר הזה הזמינו אצלו בכדי לבחנו, ואחרי עמדו על הנסיון התחלחל נוספות מהצער בע״ח =בעלי חיים= שגורמים לתינוק, ופסק את פסקו באמרו: אין זו המילה שנצטוינו מפי הגבורה לעשותה. גם קרא לפניו מוהל אחד ששמע עליו שמשתמש במכשיר זה והזהירו על כך לבל יוסיף להשתמש בו.

עוד הוסיף לי כי בשעת מעשה היה נוכח גם המוהל מארה״ב הר״ר יעקב בלום, ולשם ברור הדבר פנה אל קרובו של הנ״ז הרב הגאון מוהר״ר אליעזר צבי ברוק שליט״א ראש ישיבת נובהרידוק דפעיה״ק שיואל לברר אצלו זאת. הרב הנ״ל נענה למבוקשו, ובמכתב שכתב לו בתאריך א׳ ניסן תשכ״ב כותב לו: לכבוד ידידי הרה״ג ר׳ יצחק רוזנטל שליט״א. קבלתי מכתב מה״ר יעקב בלום, וכותב לי בזה״ל, בנידון הקלעמפים, כאשר תארתי לפני הגאון מוה״ר צבי פסח פראנק זצ״ל את המכונה מגן קלעמפ ואיך משתמשים פה, ולא גאמקא - קלעמפ [שנאסרה כבר - כסלו תשט״ו - מכל אגודת הרבנים דארצות הברית] וכשגמרתי, אמר הרב זצ״ל, במעמד הרב רוזנטל, והרב וינגרטן כי בודאי אסור להשתמש במגן קלעמפ למול ילדי ישראל עכ״ל.

(י) **סוף דבר. חוב קדוש מוטל עלינו לאחוז בכל האמצעים לבטל לגמר ההשתמשות בכלי משחית זה הנקרא כביכול בשם מגן שבל יראה ובל ימצא עוד אצל המוהלים, ולפרסם בכל הדרכים האפשריים כי כל מי שיראת ד׳ נוגע אל לבו לא ישתמש במוהל כזה למילת בניו.** ואפריון נמטייה לכבו׳ שהתחיל במצוה גדולה זאת לפעול לביעור הנגע ובודאי ימשיך בה. והנני בכבוד רב ובברכה מרובה אליעזר יהודה וולדינברג.

שו״ת ציץ אליעזר חלק י סימן לח

באיסור למול במכשיר הנקרא בשם מגן קלעמפ. לרב אחד בחו״ל ב״ה. ז״ך לחדש מרחשון תשכ״ח. ירושלים עיה״ק תובב״א קראתי בעיון הערותיו בנוגע למה שהעלתי בספרי שו״ת ציץ אליעזר ח״ח סימן כ״ט לאסור ההשתמשות במכשיר מגן - ברונשטיין למילה.

הזמנתי מחדש לפני המכשיר הזה כדי להסתכל שנית על פעולתו, ושוב נוכחתי לדעת שהכל נכון כפי שהעלתי בספרי שם.

כן דברתי עוד הפעם על כך עם מוהל מומחה בפעיה״ק ת״ו ואישר לי נכונות דברי, והתפלא על כבו׳ איך שכותב דברים שהמה בניגוד למציאות.

כי כל הפטנט של המגן וחשיבות - המצאתו הוא בזה שלא יוצא דם, ובכח לחיצתו הוא ממית מיד בשר הערלה, ואין כל הבדל אם לוקח זמן מה עד שחוזר לחתוך שם בסכין לבין אם עושה זאת מיד, דאחרי שסגר עם המגן בשר - הערלה מיד מת, ואם יפתח את המגן אפילו מיד לפני שחתך שוב לא יחיה הבשר הזה לעולם אלא ישחיר ואחרי יום יפול מעצמו. ולכן שפיר כתבתי שהחותך בסכין אחרי לחיצת המגן הוא רק אחיזת עינים בלבד מפני שחותך בבשר המת.

כמו״כ לא נכונים הדברים שמגבב לומר כאילו כן מקיימים ע״י המגן הזה מצות פריעה. כי פריעה בכלל אין כאן מפני שמשתמשים לפני שמכניסים את המגן עם המוסטט שהוא תופס גם את כל עור הפריעה, ז״א שכמה שהוא חותך מהעור החיתוך גם נחתך מעור הפריעה, וכמו״ש כבו׳ בעצמו בהמשך דבריו שהמל במכשיר זה עושה חיתוך בצורה נאה ומסודרת והפריעה היא גלויה עד מתחת לשביל העטרה, והפריעה היא רק מהלחץ של שני העורות שמאחורי העטרה, ז״א הגיד, וזה סגור מהלחץ שנשאר מאחרי המגן, והוא כ״כ סגור עד שאם לא ישחרר את זה לא יוכל התינוק לתת שתן, וא״כ זה לא פריעה, ולכן שפיר כתבתי שהמל במכשר /במכשיר/ זה מבטל מצות פריעה.

ונכון גם מה שכתבתי שמי שמשתמש במכשיר הזה בשבת ויו״ט הר״ז מחלל שבת או יו״ט בעשיית חבורה. וזה מתבטא הן בהכנסת ההומסטט לפני המילה במגן הזה, והן בשימוש המגן כשלעצמו.

ולבסוף אחזור להדגיש שלא יהא קל הדבר ביטול מצות מציצה, ואפילו לו יהא שאם לא מצץ מילתו כשירה (כפי שכותב מזה כבו׳), ונוסף להדברים שכבר כתבתי מזה בספרי שם, אצטט בזה דברי שו״ת מהר״ם שיק ז״ל בחיו״ד סי׳ רמ״ד, שהעלה מכמה טעמים שמוטב שלא למול כלל מלמול ולא לעשות מציצה. ובסוף התשובה כותב שם שעיקר הנימוק בזה כמו״ש שם הטעם הב׳, והיינו, מפני דע״כ מצוה מה״ת איכא במציצה יהי׳ מצד לא תעמוד או והשבות או וחי בהם, וכיון דמצוה מ״ת /מה״ת/ איכא א״כ איך רשאי אדם לקבל עליו למול ולא למצוץ כיון דמשום חשש סכנה אפילו במיעוט פעמים צריכים אנו לבטל כל מצות התורה אפילו בקום ועשה כ״ש לבטל מ״ע =מצות עשה= זו בשב ואי״ת =ואל תעשה=, וע״כ [וגם לפי עוד נימוקים שכתב שם] זאת הלכה העלה המהר״ם שיק שם דעדיף לבטל מצות מילה מלכנוס בענין הזה למול ולא למצוץ עי״ש, וכן יעוין עוד בשו״ת מהרי״א אסאד חיו״ד סי׳ רנ״ח. ואוסיף לזה לשונו של ס׳ אות חיים ושלום סי׳ רס״ד ס״ק י״ב שכותב: כבר נודע את אשר החדשים פגמו בברית קודש רצו לבטל המציצה וכן בטלוה בעריהם, והנה כבר הסכימו גדולי עולם רבותינו בדור שלפנינו כי המציצה היא מעיקרי המילה ולא מחמת רפואה בלבד כאשר ביארו בספרי תשובותיהם טעמם ונימוקיהם בכל ראיותיהם, וכבר הלכו בו נמושות זקנינו עיני העדה זצ״ל והחליטו שאם יקראו המוהל למול בלי מציצה לא ילך למול כלל וא״צ להאריך בדבר הידוע עכ״ל, ויעוין עוד בשו״ת בני ציון סימנים כ״ג כ״ד וכן בס׳ בית נאמן (עלבערג) סי׳ כ״ב מ״ש ג״כ להוכיח שמציצה היא גם מעיקרי המצוה ומביא בשם הגאון הגרי״ל דיסקין ז״ל שכ׳ דאם מל ופרע ולא מצץ כאילו לא מל עי״ש. ודי בזה. ובנוגע לנקודה זאת יש לציין לעיין מ״ש בשו״ת אבני נזר חיו״ד סי׳ של״ח עי״ש והדברים ארוכים ולהשייך לנו די בזה.

לזאת על משמרתי אעמודה, וכדעתי אז כן דעתי כעת **שאסור להשתמש במכשיר מגן למילה**, והכל כפי שהעלתי בספרי שם.

שו"ת שבט הלוי חלק ח סימן ריח

ב"ה, אור ליום ג' משפטים תשנ"ב לפ"ק.
כבוד ידידי המכובד הה"ג מושלם בכל החכמות אשרי לו כש"ת מוה"ר מרדכי גנוט שליט"א. נו"נ בישיבתנו אחדשה"ט וש"ת באהבה.

אשר הציע לפני מכבר בענין מילת עולי רוסיא, והשאלה אם אפשר ומותר להשתמש במכשיר מגן הקלעמפ במילת המבוגרים.

הנה דבר ההשתמשות במכשיר זה נאסר ע"י רוב רבנים חרדים מורים מובהקים,

אב"א משום דחסר יסוד דדם ברית המוזכר בש"ס ובהל' מילה ועיין מש"כ בעניי בזה בשבט הלוי ח"ב סי' קל"ה, ואב"א משום שינוי צורת המצוה כפי המקובל לנו ממשה רבינו עד עכשיו, סדר המילה חיתוך בסכין,

ואח"כ פריעה בצפורן, ואח"כ מציצה בפה, וע"ש בשבט הלוי שהארכתי בטעם שינוי בצורת המצוה,

ואב"א משום צערא דינוקא הנגרם ע"י כלי הנ"ל,

והמוהלים שעושין כן פושטים מעל המצוה כל הודה והדרה,

ופשוט אצלינו דהא דסגולת מצוה הק' הזאת מועילה דהיינו שמגינה מדין גיהנם עיין עירובין י"ט ע"א, וגורמת קדושת ישראל, ונעשית ביום הח' כדי לעזור הנימול לכבוש התאוה כמש"כ הרמב"ם, **ועוד סגולות עצומות** כגון תבנית חותם של אמונת ישראל - והבדלתן מן הגוים **ועוד ועוד כל זה רק אם עושים המצוה כמצווה עלינו אז כדאי היא שתרחם עלינו בכל הנ"ל, משא"כ אם מתחכמים נגד המקובל עלינו**, נהי דודאי ערל לא נקרא אבל מצות מילה לא קיים לפעמים, וגם אם קיים אבל כנתינתה לא קיים, **ואבדו מפעולה זאת כל חלקה וטובה וסגולתה של המצוה הקדושה.**

ומצוה למחות בהמשתמשים במכשיר כזה איברא אם אמת נכון במבוגר שע"י חיתוך ופריעה באים אצלו לפעמים שטפי דם שאי אפשר בקלות לעצור, וצריכים תפירות ע"ג תפירות, נהי דעדין ראוי שלא לשנות המצוה מכ"מ אם הנימול המבוגר מחמת פחד מקבל למול רק בדרך החדש הנ"ל, או שמוהלים צדיקים רואים לפניהם מקרה כזה וכוונתם לש"ש שלא לבטל ממנו לגמרי מצות מילה, בכזה אי אפשר למחות, ובזכות המצוה כהלכה, נזכה למקור הברכה, והיתה הרווחה - אשרי העם שלו ככה.
הרני דוש"ת בידידות, מצפה לרחמי ה'

ב וע"ד **הקלעמף** הנקרא מגן שאיזה מתחדשים משתמשים בה למילות ילדי ישראל, וכהדג"ק כתב, **שהוא ממש מגיפה לעם ישראל ולילדי ישראל.**

הנה לא ראיתי מעולם כלי הנ"ל, ובעזה"י במדינתנו לא נודע מזה, ובנוגע למעשה, ח"ו למול בזה, כי אף אם לא הי' בזה, רק שינוי ממנהג ישראל למול בסכין, כמבואר ברמב"ם (פ"ב מה' מילה) ובש"ע /יו"ד/ (סי' רס"ד), ואף דנושאי כלים לא ציינו לנו המקור, מ"מ שפיר כתב בתשו' מהריי"צ חיות, די"ל דמקורו מהא דמבואר בקרא, דהשי"ת צוה ליהושע, עשה לך חרבות צורים, ושוב מול את ישראל שנית (יהושע ה', ב'), ותרגום יונתן המקובל מפי הנביאים, תרגם, אזמלין חריפין, ומפ"ז כיון דבא הדבור מפורש מפי ד' ליהושע, שיהי' המילה ע"י סכין, נהגו כן, עכת"ד, ובודאי כל המשנה בזה ידו על התחתונה.

אבל לא רק זאת, אלא לפי מה שראיתי במכתבי המוהלים שצירף כהדג"ק, הרי הוא סותם את כל עורקי הדם קודם החיתוך, ואין כאן לא פריעה, ולא מציצה, ובעיקר אין שום אפשרות שיצא דם מילה.

וא"כ אם שלש אלה לא יעשה לה, דהוי תלתא לריעותא, בביטול מצות מילה, דאף הג', היינו דם ברית, הוי חלק מחלקי המצוה, כמ"ש רש"י (שבת קל"ד ע"א ד"ה לכרכי), וז"ל, חדא דאי מהיל לי' לא נפיק מיני' דמא, והטפת דם ברית מצוה, כדכתיב (זכרי' ט'), גם את בדם בריתך, עכ"ל, וכ"כ בר"ן שם, ובספרי (ח"ג סימן ק"א אות י'), הבאתי מה שמיישב הגאון מהר"ם בנעט ז"ל, את שיטת הרמב"ם (פ"ח מה' שבת), דחובל חייב משום מפרק, ושיעורו כגרוגרת, א"כ אמאי חייב במילה משום חובל, והרי ליכא כגרוגרת, ותי', דכיון שמצוה להטיף דם ברית כנ"ל, רחמנא אחשבי', והוי חילול אפילו בפחות מכרוגרת /מכגרוגרת/ עיי"ש, והיינו, דהא פשיטא, דגם להרמב"ם, מצוה להטיף דם ברית, דאל"כ בלא"ה קשה, דהרי אינו חייב בחובל משום מפרק, אלא בצריך לדם שיצא מן החבורה, כמבואר ברמב"ם שם (פ"ח ה"ז), אבל כיון שמצוה להטיף דם ברית, הוי מפרק מה"ת, דלדם הוא צריך, עי' פמ"ג (או"ח סי' של"א סק"א), ובספרי שם, כתבתי ליישב, מה שהעיר בתשו' ביי"צ (או"ח סי' ל"ו) על תי' הר"מ בנעט הנ"ל, ואף לדברי הביי"צ הוי מצוה בהטפת דם ברית, רק ס"ל, דמצות מילה, והטפת דם ברית, המה שני חלקי המצוה עיי"ש.

והנה אף דלא הזכירו המצוה של הטפת דם ברית בשעת המילה, רק ברש"י ור"ן, מ"מ ראיתי בס' לב ארי' (חולין מ"ז ע"ב על תוס' ד"ה שלישי), דפשיטא ל' /לי'/ דלכ"ע הוי כן, דכתב שם בזה"ל, אולם הא קשיא לכאורה לדברי התוס' ומהרש"א, דמש"ה מייתי, הא דמתו שני בני', דמטעם זה אמר לה המתיני, דהא גבי ירוק, פי' רש"י התם (בפר"א דמילה), תרתי לגריעותא, חדא דאי מהיל לי', לא נפיק מיני' דמא, והטפת דם ברית מצוה וכו', ומסתמא מחמת זה לחוד, צריך להמתין עד שיפול בו דמו וכו', מ"מ מילתא דפשיטא דבעינן הטפת דם ברית, וממילא דצריך להמתין בירוק מחמת זה, ואפשר, דמשום מצות דם ברית לחודא, לא דחינן מילה בזמנה מחמת זה, רק מחמת חשש פק"נ כפי' רש"י כאן, וכמ"ש הש"ך ז"ל (בסי' רס"ג סק"ב), דלא דחינן שבת, מחמת מצות הטפת דם ברית עי' שם, הרי דפשיטא לי', דלכ"ע בעינן הטפת דם ברית בשעת המילה, ורק ליישב דברי התוס', צ"ל, דס"ל דלא דחינן מילה בזמנה מחמת זה, ולרש"י והר"ן, דחינן אף מילה בזמנה, מחמת זה, כמפורש בדבריהם כנ"ל.

והנה מדברי רש"י והר"ן הנ"ל, וכן מדברי הלב ארי' לכ"ע, יש להוכיח, דלא די לכתחילה, בהטפת דם ברית בשעת המילה, בטפה אחת, כי אף דבנולד מהול, או בענין אחר, שצריכין להטיף דם ברית, אחרי שכבר נמול, די בהטפת דם ברית, בטפה אחת, וכמ"ש בס' אות חיים ושלו' (סי' רס"ג אות ה'), מ"מ בשעת המילה, אין לעכב את הדם ברית, מהרגיל להטיף בשעת המילה, באיזה תחבולה שהוא, ולא עוד אלא צריך להמתין מלמול, עד שיפול בו דמו הרגיל, דאל"כ, קשה להבין דברי רש"י והר"ן הנ"ל, דוכי אפשר שאף הירוק ביותר, שלא יצא ממנו אף טפה אחת בשעת המילה, ומהלב ארי' ש"מ, דאף ס"ל כן בפשיטות לכ"ע, דאל"כ היה אפשר לומר בטעם התוס', דס"ל, דאין לדחות המילה מחמת טעם זה, דאי אפשר שלא יצא טפת דם אף בירוק ביותר, אלא עכ"ח ש"מ דפשיטא לי' כנ"ל.

ובזה נדחה מש"כ בס' מנחת שלמה (סי' ל"ג), ששלח כהדג"ג העתק תשובתו הנ"ל, שכתב שם, דיש עצה שירפה קצת, כדי שתצא לפחות טיפת דם, וסגי בזה, ולהנ"ל הרי הוכחנו דלא סגי, ועוד אף לשיטתו, וכי ניתן הדבר לשיעורין, דחוץ ממה שכתבו המוהלים, דא"א להשתמש בו, שלא להדק בתכלית ההידוק, עוד

כיון שניתן רשות להשחית, מי מפיס, ומי יבחין בין טוב לרע, ע״כ פשיטא דחוץ, מביטול פריעה ומציצה בזה כנ״ל, יש גם משום ביטול מצות הטפת דם ברית, ועי׳ בתשו׳ אבני נזר (חיו״ד סימן של״ח).

וגם כתב כהד״ג, בשם המוהלים בערי השדות, דמחמת ההידוק של **<u>המגן קלאמפ</u>** נעשה הבשר של הערלה חולה, ולאחר זמן יפול או ישחת, וכשחותך חותך בבשר המת. הנה אף אם לא יהי׳ רק משום זה בלבד, אסור להשתמש בו, דזה הוי, כמו דנוטל הערלה ע״י סם, דלא הוי בכלל מילה, וכמ״ש בתשו׳ אמרי יושר (ח״ב סי׳ ק״מ), דלשון המול, משמע כריתה ביד, או בסכין, ולא בסם, שיכרת ממילא ע״י משיחת הסם, ובש״ע (יו״ד סי׳ רס״ג) איתא, בכל מוהלין בצור ובזכוכית ובכל דבר הכורת, ומשמע בסם לא, ועי׳ (קידושין דף כ״א), מאי מיעוט מיעוט סם, וברש״י שם, שלא יתן סם על אזנו וינקבנה, דהא ל״ד למרצע, שאינו נוקב מכח אדם אלא מאליו ע״י״ש, ופשיטא דהחיתוך שעושין אחרי שכבר כלה כל החיות ועומד ליפול, ל״ה כלום, עי׳ (עירובין ק׳ ע״ב), גבי אילן יבש, ועשבים יבשים, דכתלושים דמי ואין בהם עוד משום תולש בשבת, ושם (בדק״ג =בדף ק״ג= ע״א) לענין יבלת יבישה, והה״ד הכא וק״ל.

ובזה להלכה למעשה, פשיטא דאסור למול בכל זה וכיוצא בזה, והאריכות בזה עוד אך למותר.

<u>שו״ת מנחת יצחק חלק ה סימן כד</u>

ומש״כ שם בס׳ מנחת שלמה (סי׳ ל״ב), להקל במציצה ע״י מכונה, אין כדאי להשיב ע״ז, שדחה שם את דברי הגאונים בדור שלפנינו בקש, אני מדייק בקש ולא יותר, **וכל הרוחות שבעולם, לא יזיזו אף זיז כל שהוא מדברי רבותינו** זלה״ה.

והנה לפי דברי המגן אבות בישוב דברי הרמב״ם כנ״ל, יש להוכיח גם משיטת הרמב״ם, דס״ל כשיטות, דס״ל דמציצה חוץ משום סכנה, הוי ג״כ מצוה, וכמבואר בספה״ק בשם האר״י הק׳, דג׳ מצות הוו, חיתוך, פריעה, מציצה, ועי׳ באוה״ח הק׳ פ׳ תזריע, ומקורו בתיקוני זוה״ק ושאמ״ק, דאל״כ יוקשה, מה מקשה (שבת קל״ג ע״ב), פשיטא מדקמחללי שבת עלי׳, סכנה הוא, הא ליכא שיעור כגרוגרת, ולכ״פ ח״ש =חצי שיעור= מותר במלאכת שבת, ומכ״ש לר״ל דח״ש מותר מה״ת בכל האיסורים, ואם ל״ה מצוה ל״ה אחשבי׳, אלא עכ״ח דאיכא מצוה, ומצאתי בס׳ חמדת ישראל (קונט׳ נר מצוה פ״ב אות ג׳ וי״א) דהוכיח כן.

והנה מה דקשה, לפי״מ דאמרינן דמציצה הוי חלק ממצות מילה, ולא רק משום סכנה, דא״כ מה ראי׳ קמייתי הש״ס דהוי סכנה, מהא דקדחי שבת, דלמא משום מצוה, כתבו שפיר בס׳ הנ״ל, וכן בס׳ פתחי שערים (סי׳ ד׳), ליישב בכמה אופנים עי׳ שם, ובס׳ פתחי שערים שם, הוכיח מהא גופא דקתני במתני׳, דמוצצין בשבת, עכ״ח דמציצה חלק מהמצוה, דאל״כ הרי יכול לעשות המציצה ע״י עכו״ם, ואף דמצינו דפק״נ עושין דוקא ע״י גדולי ישראל, זה שייך בנזדמן לו חולה, ובהול הוא, משא״כ כאן במילה, כ״ז דלא חתך הערלה, הוא בריא, א״כ יכול להכין לו עכו״ם לעשות המציצה, ועי׳ (באו״ח סי׳ שכ״ח סי״ב) מזה, ובזה יש להוכיח גם כן, דמציצה צריך להיות בפה דוקא, דאל״כ, אף דהוא חלק מהמצוה, וצריך ע״י ישראל דוקא, אבל הרי אפשר ע״י שנים, ושנים שעשאו פטורים, אבל אם נאמר דצריך בפה דוקא, אינו יכול לעשות בשנים עכת״ד.

והנה ראיתי באור זרוע (ה׳ מילה סי׳ ק״ו), שכתב בזה״ל, אמר רב פפא האי אומנא דלא מיץ סכנה הוא ומעברי לי׳, משום דדם חיבורי מיחבר, ולא נפיק אלא ע״י מציצה עכ״ל, וכתב בס׳ חמדת ישראל שם, דהאו״ז ז״ל, מפרש הגמ׳ בשבת שם, מד״ת דם מיפקד פקוד, קמ״ל חיבורי מחבר, אינו סובב על חילול שבת, דלהרמב״ם דהחיוב בחובל משום מפרק, אין נפ״מ בין חיבורי מיחבר, ובין מיפקד פקוד, אלא הכוונה דמשום דחיבורי מיחבר, צריך מציצה דוקא, ולא מהני שיטול הדם ביד או בכלי עכת״ד.

נגעתי בכ״ז רק בקצה המטה, כי למעשה בלא״ה, כל המשנה ידו על התחתונה, ובפרט בדברים העומדים ברומו של עולם, ויש לחוש, לביטול מצות מילה בכל הפרטים, היינו, החיתוך, הטפת דם ברית, הפריעה, המציצה, כנ״ל.

שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ג סימן צט

מילה במכשירים שנתחדשו לזה בע"ה אור לג' כסלו תשל"ז מע"כ ידידי מוהר"ר יעקב שוחט שליט"א.

הנה בדבר המכשירים שנתחדשו בכאן לעשות בהן מצות המילה, הרי כתבתי ברור באג"מ ח"ב דיו"ד סימן קי"ט אשר **אין רוח חכמים נוחה מכל המכשירים שאין לשנות אופן המצוה מכפי שעשו מעולם,** וגם מסתבר שיש צערא להינוקא ביותר, שלכן איני הולך לברית שמוהלים שם באיזה מכשיר, אבל במכשיר שאינו יוצא דם כלל אסור למול גם מדין המצוה שלא נתקיימה המצוה כהוגן שהטפת דם ברית הוא ג"כ מדיני המצוה, אבל כאן לא שמענו שאיכא מכשיר כזה שאינו יוצא דם והמצאה אחרונה שהוא המגן אני לא ראיתי מילה זו מעולם אבל כפי שאמרו עושין מתחלה מילה פשוטה וגם עושין מציצה וסוגרין במהירות שלכן אי אפשר שלא יצא דם וגם הרבה ברגעים שקודם הסגר המכונית, **ואם אין יוצא דם כמו שכותב כתר"ה הרי כתבתי שבמכשיר כזה שאינו יוצא דם לא נתקיימה המצוה כהוגן ואסור למול במכשיר כזה** אבל בכאן אומרים שיוצא דם. אבל הא כתבתי שבכל אופן אין למול בשום מכשיר דאין לשנות המצוה וגם איכא איסור דאיכא צערא לינוקא ביותר ואסור לצער הינוקא יותר מכפי צער המוכרח מהמילה, ולכן **אינני מבין כי מוהל שמשתמש בזה אומר שאני התרתי בשעה שבתשובה זו כתבתי שאין למול בזה.** והנני ידידו משה פיינשטיין.

מגן קלעמף

כבר לפני שנים רבות עוררתי על מה שנתפשט בין המוהלים להשתמש בסוג מגן הנקרא קלעמף הגורם שלא יצא דם במילה, וגם מרויחים בזה שהמקום מתרפא מהר. וביררנו בס״ד, שראוי לחשוש, שהמשתמש בזה מבטל מצות מילה ופריעה ומציצה, ומחלל שבת בפרהסיא, וחייבים למחות על זה, ובמיוחד קוראים אנו לרבנים לעמוד על המשמר שלא יבטלו ח״ו ברית קודש, וראוי לאסור להשתתף בברית מילה כזו, שהנטפל לעוברי עבירה הוא כמותם. ואעתיק כאן בעזהשי״ת תשובה שכבר כתבתי בענין זה, ועל אף שיש בזה אריכות דברים, מ״מ לחזק הענין אעתיק כאן כל התשובה.

<u>אופן פעולת המכשיר</u>

והנה מקודם יש להקדים ולבאר את אופן פעולת המכשיר ״מגן קלעמף״: תחילה מפרידים באמצעות מכשיר כעין מחט את עור הערלה והפריעה מן העטרה. אחר כך לוקח מספריים שבראשם כעין צבת, תופס את עור הערלה והפריעה יחד, מותח אותם, ושם את המגן הנ״ל במקום החיתוך ובאמצעותו לוחץ ומצמיד את ב׳ העורות יחד במקום החיתוך מאד חזק, ובד״כ ממתין מס׳ דקות ואח״כ מל, כך שאפילו אם יוריד את המכשיר קודם המילה כבר עור הערלה והפריעה הם בשר ששוב לא יחזור לחיות וכחתוכים דמי, וע״י הידוק הנ״ל מתכווצים נימי הדם ונדבקים יחד - ולא יוצא דם כלל במילה, וע״ז הפצע מתרפא בתוך זמן קצר. ויוצא בעצם שהעור שחותך במילה כבר היה כמת וחתוך קודם מעשה המילה, והמוהל מרמה את אבי הבן והציבור שחושבים שלתינוק אין צער במילה, ולא יודעים שקודם המילה, כשהניח את המכשיר הנ״ל כבר עבר התינוק יסורים גדולים מאד, [עד שהעידו רופאים מומחים, שלתינוק כה קטן בן שמונה ימים, עלול להגרם מהמצוקה בו נתון במעשה הנ״ל מום וחולשה בליבו לעולם]. ולסיכום הדברים, התינוק מגיע למילה כשמן הדין עור הערלה והפריעה נחשבים כבר כחתוכים, ועוד שלא יוצא דם ברית.

<u>ונבאר את הטעמים, מדוע כלי משחית זה פסול ופוסל:</u>

<u>המל במכשיר זה מתעסק במילה</u>

א. המל במכשיר זה, לא מקיים כלל עיקר מצות מילה, כיון שעוד לפני המילה בלחיצת המכשיר נעשה העור מדולדל וכבשר מת, וא״כ בשעת המילה גופא הוא כבר כחתוך ואין כאן מצוה, ונמצא שאבי הבן והמוהל מברכין לבטלה (ומיהו יש לפלפל מהו יסוד מצות מילה אם הוא חיתוך עור הערלה או גילוי העטרה, דאי המצוה בחיתוך, כאן שהוא כחתוך דמי אין מצוה, אבל אי המצוה גילוי העטרה, א״כ לכאורה אף שהערלה כחתוך מ״מ שייך עוד המצוה כדי לגלות העטרה). ואף על פי שבשעה שלוחץ המכשיר לכאורה הרי מסיר את הערלה ועור הפריעה, מ״מ אינו מקיים מצות מעשה מילה, כיון שבמעשה זה לא התכוון למילה, אלא להכנה בעלמא, וא״כ נחשב כמתעסק ומסתבר דלא קיים מצות מעשה המילה, שאפילו כשמתעסק בשחיטה [שהיא מצוה קיומית] דעת הישי״ש דהוה כנבלה, (עיין תבו״ש ופמ״ג סימן ג׳), כ״ש דמתעסק במילה [שהיא מצוה חיובית] בודאי אינו מקיים מצות מעשה המילה, וא״כ ביטלו בהאי כלי עיקר מצות מילה, ודו״ק היטב בזה.

<u>הוצאת דם ברית הוא מעיקר מצות מילה</u>

ב. המל במכשיר זה אינו מוציא דם. והנה יש לדון, האם הוצאת דם ברית הוא מעיקר מצות מילה, או שעיקר המצוה במילה ובפריעה לבד, ואין הדם ברית קשור לעיקר מצות מילה, רק שלאחר המילה צריך לעשות המציצה מצד רפואה.

והנה בשבת (קלג ב) איתא ״האי אומנא דלא מייץ סכנתא הוא ומעברינן ליה״ ע״ש, ומשמע שהמציצה אינו אלא משום סכנה, אבל זה אינו ראיה, שהרי במציצה מוצץ דם גם ממקומות הרחוקים, ובזה עיקרה רק משום סכנה, וכדמשמע נמי מלשון הרמב״ם פ״ב דמילה (ה״ב) ״ואחר כך מוצץ את המילה עד שיצא הדם ממקומות רחוקים כדי שלא יבוא לידי סכנה״, אבל הוצאת הדם שבמקום המילה עצמו הוא מעיקר

המצוה, וכן מפורש ברש״י (שבת קלד א) על הא דמובא בגמ׳ שאין למול תינוק ירוק, משום שעדיין לא נפיל ביה דם ברית, וביאר שם רש״י, דתרתי לגריעותא, חדא שהטפת דם ברית מצוה, כדכתיב ״גם את בדם בריתך״ ע״ש. וכן איתא בר״ן שם. ומבואר שהוצאת דם ברית הוא מכלל המצוה. וכן בנוסח הברכה אחרי מילת גר אמרינן ״שאלמלא דם ברית לא נתקיימו שמים וארץ״ (שבת קלז ב) ומוכח מכל הנ״ל שזהו מעיקר המצוה.

וכן ביאר ב״משכנות יעקב״ (יו״ד סימן ס״ג) בדעת הרמב״ם (פי״ז הל׳ תרומות הי״א) שכתב לגבי נולד מהול, שאף שצריך להטיף דם ברית, מ״מ מותר באכילת תרומה גם קודם ההטפה, וביאר הטעם, דסבירא ליה להרמב״ם שנולד מהול אינו ערל, ומה שצריך הטפת דם ברית, אין זה כדי למול הערלה כבושה, אלא זוהי מצוה מיוחדת דהטפת דם ברית (עי״ש שהוכיח כן מהגמ׳ ביבמות). והיינו כדברינו לעיל שהוצאת הדם גופא היא מצוה. וכן משמע מלשון הרמב״ם בהלכות מילה (פ״א ה״ז) שכתב ״ואם מל כשהיה עכו״ם צריך להטיף ממנו דם ברית ביום שנתגייר, וכן קטן שנולד כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית״, ומלשון וכן משמע שבתרווייהו חד טעמא, וכשם שבגר שכבר נימול כשהיה עכו״ם לא שייך למול הערלה כבושה שכבר מהול אלא הוי מצוה בפני עצמה דהטפת דם ברית, ה״ה הטפת דם ברית בקטן שנולד מהול אין הטעם כדי למול הערלה כבושה רק מצוה מיוחדת דהטפת דם ברית (ע״ע קה״י שבת סנ״א מש״כ בזה).

וכן הוכיח הגאון רבי מרדכי בנעט זצ״ל בספרו ״מגן אבות״, שהקשה לשיטת הרמב״ם דחובל חייב משום מפרק, אמאי במילה חייב משום חובל והלא שיעור מפרק הוא בכגרוגרת, וע״כ צ״ל דכיון דמקיים בזה מצות דם ברית א״כ חשיב אף שאינו כשיעור.

וכן ב״חזון יחזקאל״ (שבת ט״ז) מביא מהגאון רבי חיים מבריסק זצ״ל שהעלה דיש מצוה מיוחדת בדם ברית והוא בכלל ״ואתה את בריתי תשמור״ (דעיקר מצות מילה בעלמא יש בה ב׳ חיובים, להסיר ערלתו, ויסודו מקרא ד״ביום השמיני ימול את בשר ערלתו״, ומשום קיום ברית, ויסודו מקרא ד״ואתה את בריתי תשמור״, ודם הברית הוא בכלל קיום הברית). ויישב בזה סתירת הרמ״א ביו״ד (ר״ס רס״ב) שפוסק שהמל בלילה צריך לחזור ולעשות הטפת דם ברית, ובמל ביום קודם שמיני אין צריך שוב הטפה ויצא, ותמהו הש״ך והט״ז מאי שנא זה מזה. וביאר הגר״ח זצ״ל, דהטפת דם ברית שהוא מצוה בפ״ע שיסודה רק מקרא ד״ואתה את בריתי תשמור״ לא צריך שמיני - דבהאי קרא לא כתיב שמיני, דרק בהסרת הערלה גופא שיסודו גם מקרא ד״וביום השמיני ימול בשר ערלתו״, צריך יום שמיני כדמפורש בקרא, אבל בלילה פסול להטפת דם ברית, וכדילפינן (ביבמות עב א) שיש ריבוי בפסוק שנלמד ממנו שלילה פסול גם להטפת דם ברית. וא״ש סתירת הרמ״א שמל תוך שמיני וביום יצא, לפי שמצות הטפה אין צריך שמיני רק יום, אבל במל בלילה לא יצא, לפי שצריך יום גם למצות הטפה וכמ״ש, ופסקי הרמ״א ברורים בעזהשי״ת.

היוצא מדבריו, שמצוה בפ״ע להוציא דם ברית שיסודו מקרא ד״ואתה את בריתי תשמור״, וי״ל דאפילו כשהסיר ערלתו כדין, מ״מ אם לא יצא דם - לא קיים מצוה זו, והמל במכשיר זה שאין יוצא דם, הרי הוא מבטל מצות דם ברית.

[והנה בעיקר חידושו דלמצות הטפת דם ברית לא צריך שמיני צ״ע, שהרמב״ם (פ״א דמילה ה״ז) פוסק דקטן שנולד כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית ביום שמיני, ע״ש, אף שלהרמב״ם אינו מדין ערלה כבושה וזהו רק מצוה מיוחדת דהטפת דם ברית (וכמ״ש לעיל), ומוכח שהאי מצוה מיוחדת דהטפה זמנה נמי בשמיני דוקא שדינה כמילה גופא וצ״ב, ומפי גדול אחד זצ״ל שמעתי עוד שתמה טובא על הגר״ח זצ״ל, והלא גמרא מפורשת היא (שבת קלז א) שאם מל של ערב שבת בשבת חשבינן ליה טעה בדבר מצוה ועשה מצוה, אבל מל של אחד בשבת בשבת הו״ל טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה, ומוכח שקודם שמיני אין מקיים אז גם מצות הטפה ודלא כהגר״ח זצ״ל, ואולי יש לדחות דקודם שמיני, אף שבדיעבד אם מל קיים מצות הטפה, מ״מ כיון דהשתא (קודם המילה) אין מוטל עליו כלל לעשות הטפה, להכי אי״ז טעה בדבר מצוה ועשה מצוה, משא״כ במל דערב שבת בשבת כיון דמצד עצם המצוה מוטל הוא עליו לעשותו בשבת רק דאיסור שבת רביע עליה חשבי׳ ליה טעה בדבר מצוה ועשה מצוה. וצ״ב].

ושמעתי עוד מהגר״י אברמסקי זצ״ל ראיה ברורה מהשיטה מקובצת בב״ק פח. (ד״ה שכן) דפירש שם אהא דפריך בגמ׳ ״מה לאשה שכן אינה במילה״, ופירש השיטמ״ק ״ואף על גב דלא שייכא בה, יש לומר שלא

ציוה הכתוב להטיף ממנה דם ברית", הרי מפורש שאפילו אשה דכמהילא דמיא שייך עוד מצות הטפה, וע"כ דהוה מצוה בפני עצמו, ומי שמל בלי דם כלל ביטל האי מצוה.

וא"כ המל בהאי מכשיר שאין יוצא דם, מבטל מצות דם ברית דהוה מעיקר מצות מילה כדמוכח מרבותינו הראשונים וכמ"ש לעיל, וח"ו לבטל האי מצוה "שעליה קיים שמים וארץ" דשייך לעיקר מצות מילה, ומטעם דם ברית לחוד ראוי לבטל מכשיר זה.

<u>אין מתקיימת מצות הטפת דם ברית אלא בדם חבורה</u>

הן אמת, שהמשתמשים בכלי זה טוענים שרואים שבעור הערלה גופא כנוס משהו דם, וסגי בכך, שהרי בהטפת דם ברית לגר וקטן המהול ג"כ הדין שדי כשיטיף משהו דם. ונראה שאפילו אם האמת כדבריהם, מ"מ אין זה מועיל, כיון שצריך להטיף דם ולא מספיק דם המובלע בעור הערלה שאינו מתכוון לכך ואין כך הדרך להוציא דם, וצריך דם ברית כדין וכהלכה. (ועיין זבחים כו. בדם המובלע באיברים אם הוי דם).

ועוד, מסתבר שמצות הטפת דם הברית היא שצריך לעשות מעשה שמוציא דם, אבל כאן שלא עשה מעשה המוציא דם (שהרי בשעת חיתוך הערלה - כלי הדם שבמקום המילה כבר נתכווצו), ומה שרואים אחר כך מעט דם בתוך הערלה, אינו נגרם כעת ע"י חיתוך הערלה, אלא כבר מקודם נצרר הדם והתאסף שם וכעת מתגלה בהסרת הערלה, לא קיים בזה המצוה [ובגמ' שבת קו. אשכחן, שבמעשה המילה מוציא דם חבורה (דהיינו דם היוצא מחיתוך כלי הדם ולא דם דמיפקד פקיד) ושפיר י"ל שדוקא בכה"ג מקיים מצות דם ברית].

וע"ע ב"אבני נזר" (יו"ד סי' של"ד ס"ק כ"ז) שכתב, שהדם שבמצות הטפת דם ברית הוא הדם מהמקום שדרכו לצאת משם בשעת המילה. [וביותר נראה, שדוקא כשנולד מהול דהמצוה היא רק להוציא דם, ע"כ אין לזה שיעור וסגי אפילו במשהו, אבל בשעה שמצותו למול, אז מצות דם ברית היא בשיעור הדם הרגיל לצאת בעשיית חבורת המילה, ע"כ אין לעשות פעולה לפני המילה לעצור הדם שלא יצא. וכן מוכח מהא דלרש"י ור"ן אין מלים תינוק ירוק משום שא"א לקיים מצות דם ברית, אף שלכאורה יוצא משהו דם, וע"כ כמ"ש צריך דם ברית כפשוטו והיינו דם הרגיל לצאת בשעת המילה]. וכ"ש למש"כ שאין כאן מעשה מילה כלל כיון שמכשיר זה גורם שמקום המילה כבר חתוך קודם המילה, שפשיטא שהדם שיוצא במילה זו אינו נקרא דם מילה ואין יוצאין בכך בזו המצוה.

<u>דעת רבינו הגה"ק המהרי"ל דיסקין ושאר פוסקים בענין ביטול המציצה</u>

ג. ועוד, שהמל בכלי זה מבטל המציצה, וכבר כתב רבינו הגאון וקדוש רבי יהושע ליב דיסקין זצ"ל במכתב יד קדשו (נדפס בחוברת "תורה מציון" שנת תרנ"ח) וז"ל "אודות שאלתכם לענין המתחדשים שמבטלים המציצה, מאד ראוי ונכון להתרחק מליכנס לברית מילה כזה". ובמכתב אחר שם מוסיף ומבאר טפי לענין ביטול מציצה וכתב "ויבוא אליהו והוא אולי ימצא לטהר את המולין שלהם לאכול הפסח", ומשמע שבלי המציצה שמוציא דם, אף שאינו ערל, מ"מ לא נתקיימה בו עוד כל מצות מילה, והלואי שיבוא אליהו לטהרו שיוכל לאכול הפסח.

[ומיהו יש לתמוה שהלוא כתב הרמב"ם שנולד מהול שלא הטיפו ממנו דם ברית אוכל בתרומה, ומבואר שבחסרון הטפת דם ברית אין דינו כערל, וא"כ כ"ש הנימול בלא דם ברית אינו ערל, והיאך כתב מרן זצ"ל שכשחסר דם ברית אולי לא יאכל הקרבן פסח, וצ"ע לכאורה.

אמנם במק"א ביארתי שערל אסור בפסח מפני ב' טעמים: ראשית שהוא ערל וכתיב וכל ערל לא יאכל בו, ועוד שאם חיוב מילת בניו מעכבו כ"ש שמעכב חיובו של עצמו, ובתרומה ילפינן מפסח רק שמעכב מצד ערל, אבל שיעכב החובה למול את עצמו (מצד דלא גרע מחיובו במילת בניו) ליתא בתרומה, שמילת בניו אין מעכב בתרומה, וא"כ י"ל דרק לתרומה פוסק הרמב"ם שנולד מהול אוכל בתרומה, שבתרומה יסודו איסור לערל לחוד וכמ"ש, ונולד מהול אינו ערל, אבל לקרבן פסח אולי מודה הרמב"ם שאסור לנולד מהול, שאף שאינו ערל, מ"מ הלוא חייב במצות הטפה שהוא ממצות מילה, ולפסח מעכב חיובו במילת עצמו,

וה״ה בנימול בלא דם ברית כיון שהטפה נמי בכלל מצות מעשה המילה, נעכבו עד שיקיים כל המצוה וא״ש].

וכן יש להוכיח שהמציצה אינה רק משום סכנה אלא מקיים בזה מצוה, מהא דמפורש בגמ׳ שבת (קלג ב) דכשעושה המציצה שמוציא דם בשבת, יש בזה איסור דאו׳ דחובל, ומותר לעשות כן רק משום דאי לא מייץ הוי סכנתא לולד. ותקשי לשיטת הרמב״ם דחובל חייב משום מפרק, והלא אינו עובר באיסור מפרק עד שיוציא דם שיעור כגרוגרת, וע״כ צ״ל דכיון דמקיים בזה מצות מציצה חשיב אף שאינו כשיעור (וכמש״כ לעיל בשם הגאון ר׳ מרדכי בנעט). ומיהו יש לדחות שבעצם זה שהמציצה מועילה למנוע סכנה, הוא חשוב אף בפחות מכשיעור, וחייבים על זה.

והעיקר, שבספר ״שדה חמד״ בקונטרס מיוחד אסף וליקט הפוסקים בענין מציצה, וכתב שם, שבביטול המציצה מבטלין מעיקרי מצות מילה, ויפה סידר הפייטן בברכת המזון דמילה ״איש הירא ורך הלבב עבודתו פסולה, ואם שלש אלה לא יעשה להי״, והיינו מילה ופריעה ומציצה עבודתו פסולה. ואם לגבי מציצה בכלי יש הרבה פוסקים שאוסרים, כ״ש בביטול המצוה לגמרי. והאי כלי אינו מגן, אלא משחית עיקר מצות מילה. וכבר הורה זקן הגאון וקדוש הגרי״ל דיסקין זצ״ל שאין ליכנס לברית מילה כה״ג כלל ודבריו ברורים.

<u>ביטול מצות פריעה כהלכתה</u>

ד. ועוד, שהלא ע״י המגן הנ״ל שתופס את עור הערלה והפריעה ואח״כ חותך בסכין שניהם יחד, מבטל עיקר מצות פריעה, שיסודו לקרוע בצפורן וכמבואר ברמב״ם וקדמונים, שכאן הלא פורע בכלי, ועוד שעיקר מצות מעשה המילה הוא שקודם יעשה המילה ואחר כך הפריעה, וזהו סדר המצוה המקובל אצלינו, ואף שמילה ופריעה בבת אחת כשרה לכ״ע בדיעבד, והובא באחרונים ממוהלים דעבדי הכי, נראה שלדידן לכתחילה המצוה במילה ואחר כך פריעה דוקא, והראיה לזה, דאי לאו הכי, הוה לן לחייב בשבת למיעבד המילה ופריעה בבת אחת - במקום שאפשר, כדי למעט במלאכות, ועל כרחך דמשנים בכך מצורת המצוה וכמ״ש. ובלאו הכי הלא מילה ופריעה תרי מצוות הם, (ולכן לדעת רוב הפוסקים מותר לחלק המילה והפריעה לב׳ בנ״א בשבת, ועיין ב״נימוקי יוסף״ פ״ב דמציעא), וא״כ אין לעשותם בבת אחת דלהרבה פוסקים הוי עושה מצוות חבילות חבילות, אלא יעשה המצוה כמנהגינו ומנהג אבותינו דור דור, שקודם מילה ואחר כך פריעה. (ורק במקרה שלמילה גופא עדיף לחתוך תרווייהו יחד, אז שרי גם לכתחילה).

וראוי להעביר מוהל שמל במגן הנ״ל, ולהכריז שהמשנה ידו על התחתונה, והם המחללים ברית קודש דאברהם אבינו, ואשרי מי שצווח ומוחה ששכרו רב מאד, ששכר שמירת ברית קודש בעצם חתימתו, מתגלגל בכך לידו.

<u>המל במכשיר זה הוא מחלל שבת בפרהסיה</u>

ה. וביותר, שהמשתמש במכשיר זה בשבת הוא מחלל שבת, כיון שבשעת הנחת המכשיר נצרר הדם - הוי חבלה, ואינו דוחה שבת כיון שאינו מקיים באותה שעה מצות מילה. ונוטה אני לומר שמוהלים המשתמשים בו בשבת - מחללין הם שבת בפרהסיא, דכיון דניכר לכל אחד בשעת המילה שעשה המוהל מקודם פעולת המגן (שרואים שלא יוצא דם וכו׳), הוה כחילול שבת בפניהם ממש, וכמו שכתב הש״ך (יו״ד סי׳ קנ״ז) לענין עבירה בפרהסיא שדינה יהרג ואל יעבור, דלא בעינן בפני עשרה ממש, אלא אם ידוע לעשרה הוי כבפניהם. ואין המוהל יכול להצטדק ולומר סמכתי על שמועה מרב או גדול פלוני שהתיר, שפשוט הוא בפרט כאן בארצינו הקדושה, ויודע המוהל בליבו שדבר זה נאסר ברוב מנין ובנין גדולי ישראל וחרדי עם ה׳, ורק לוכד ברשתו תמימים שרצים להזמינו למול היות ואין במילתו דם ושהמקום מתרפא במהירות, ומשלמים מנה יפה כדי לזכות במוהל זה, ואינם יודעים עדות הרופאים שהדבר מסוכן מאד, ותאות הממון היא שמעבירה את המוהל מדעתו ודעת קונו להיות מומר לחלל שבת בפרהסיא ח״ו.

וכיון שמוהלים אלו מחללין שבת בפהרסיא שדינם כעכו״ם אסור למול ע״י גם בחול ואפילו ללא המכשיר, דב״דרך פיקודיך״ דעתו שאם נימול ע״י מחלל שבת צריך לחזור ולהטיף דם ברית, ובלאו הכי אף אם אינו

בכך כעכו״ם, הלא מפורש ברמ״א (ר״ס רס״ד) שצריך לחזור ולהדר אחר מוהל ובעל ברית הכי טוב וצדיק ע״ש, וכאן הוא בוחר לעצמו מוהל מחלל שבת המבטל מילה ופריעה ומציצה, ומבטל מנהג ישראל דורי דורות, ואוי לנו שחותמים ברית קודש בילדי ישראל על ידי מוהל כזה שמשפיע ח״ו גם על התינוק לרע, אוי לילד ואוי להוריו שמסכנים עתידו בכה״ג.

<u>המל במכשיר זה הוא כמומר לערלות שפסול למול [וכן יש בו פסול של ״כל שאינו בקשירה אינו בכתיבה״]</u>

ו. ואני מצדד מטעם נוסף, שאף כשמוהל זה מוכן למול גם בלי המכשיר למי שרוצה, אין ליתן לו למול. דהנה הרמ״א (ר״ס רס״ד) פוסל מומר לערלות - למול, ועי״ש ברעק״א שכתב דמשמע מהרמ״א שאפילו הוא מומר לתיאבון, והטעם עי״ש בגר״א שהוא מפר ברית ואינו בכלל ״ואתה את בריתי תשמור״. ויש לומר שה״ה מי שאינו מקבל ע״ע לשמור עיקר מצות דם ברית שהוא מעיקר המצוה - ויסודו מקרא ״ואתה את בריתי תשמור״, א״כ הרי שאינו בכלל ״ואתה את בריתי תשמור״ ופסול למול. (ואף שאין טעם זה ברור לדינא, מ״מ בשביל חשיבות מצות מילה ראוי להתחשב בזה).

[והנה, כתב הרמב״ם ריש פ״ב דמילה ״הכל כשרים למול ואפילו ערל ועבד ואשה וקטן מלין במקום שאין איש״ ע״ש. ודבריו תמוהין, דמשמעות דבריו שמעיקר ההלכה האשה כשרה למילה רק במקום שאין איש, וקשה ממ״נ, דאי למ״ד דהאשה כשרה למול, הלוא כשרה גם לכתחילה, ואי למ״ד דפסולה למול כיון שאינה בכלל בן ברית, א״כ פסולה גם בדיעבד, ומהיכן מקור הרמב״ם לעשות פשרה ולהכשיר רק כשאין איש, וצ״ב.

ושמעתי בשם הגאון וצדיק רבי ברוך בער ליבאוויץ זצ״ל (ר״מ דקמניץ) שביאר שיטת הרמב״ם ע״פ דברי רבינו תם המובא בתוס׳ גיטין מה: (ד״ה כל) שהכלל ״כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה״ הוא בכל המצוות, ולכן אשה אינה קושרת ציצית ואוגדת לולב - שאינה בכלל המצוה, והחת״ס בחידושיו למס׳ גיטין תמה, מדוע צריך את המיעוט ד״המול ימול״ לפסול עכו״ם, תיפוק ליה דכיון שאינם בכלל מצות מילה פסולים למול ד״כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה״. ותירץ הגרב״ב זצ״ל שבמילה יש שתי מצוות, מעשה המילה ושיהא מהול, ובאמת מצות מעשה המילה אינו מקיימה ע״י עכו״ם מצד המיעוט של ״כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה״ דהרי אינם שייכים במילה, משא״כ למצוה שיהא מהול, לא שייך הפסול של כל שישנו בקשירה וכו׳ דהרי במציאות הוא יעשה מהול, ולכן ס״ד שבדיעבד אפשר להכשיר ע״י עכו״ם, כיון שעכ״פ מקיים את המצוה שיהא מהול, וע״כ צריך מיעוט מיוחד ד״המול ימול״ שלא ימול ע״י עכו״ם. וא״ש מעתה שיטת הרמב״ם, שאשה לכתחילה לא תמול כיון שאין מתקיים על ידה מצות מעשה המילה, מצד המיעוט של ״כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה״, אבל בדיעבד כשרה למול, כיון שהמצוה שיהא מהול מתקיים על ידה, דליכא בה את המיעוט של ״המול ימול״ דאשה כמאן דמהילא דמיא.

ומעתה בהני מוהלים שמומרים אפילו לתיאבון שלא לשמור ברית קודש כהלכה, אפשר דמעיקר הדין אינו ראוי למול בהו, דהנה במ״א (ר״ס ל״ט) כתב, שאפילו כשאינו מניח תפילין לתיאבון, נמי פסול לכתיבה, דסוף כל סוף אינו קושר. ולפ״ז בנד״ד שאינו מקיים עיקר המצוה דדם ברית, איכא פסול של ״כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה״, ודומה לאשה שמדינא אין ליתן לה למול לכתחילה, ושומר נפשו ירחק מהם, ויחפש מוהל שימול ויפרע וימצוץ כהלכה וכמנהג ישראל דור דורות. ומיהו ד״ז צ״ב]

<u>אסור לשנות מצורת המילה הנהוגה מדור דור</u>

ו. ואני מוסיף עוד סיבה להמנע מלמול במכשיר הזה, שכיון שמשנה את צורת מילה כפי שנהגו בה מדור דור, הרי ש״כל המשנה ידו על התחתונה״, ולא יצויר שהשינוי לא היה מכניס אותנו לחששות הנ״ל, בכל אופן היה אסור לנו לזוז ממה שקבלנו. וברמב״ם (פ״א דממרים ה״ד) כתב, שאיסור לאו ד״לא תסור״ אינו רק על גזירת חז״ל, אלא גם על מנהגים. ולכן, מאחר שנהגו מדור דור במילה שמוציאה דם, ולא שמענו מעולם שיש בזה ח״ו איזו סכנה, א״כ, המשנה בזה מזלזל במנהגי ישראל שנתפשטו, וצריך להתרחק ממנו ולא להשתתף בברית כשהוא המוהל.

<u>מסכן את בריאות הילד</u>

ז. וביותר דע (ומצוה לפרסם דבר זה), שכשמהדק את המכשיר עוד לפני שמביא הילד למול, הייסורים של התינוק גדולים מאד, ומרוב ההלם הפתאומי כל גופו של התינוק מכחיל מרוב הצער, ומרמין את הציבור הנמצא רק בשעת המילה כאילו אין הילד מצטער במילה זו, בשעה שבעצם כבר קודם סבל מאד הרבה יותר ממילה רגילה. וב"ציץ אליעזר" (ח"ח סי' כ"ט) מביא עדות מרופאים מובהקים, שבהשתמשות במכשיר זה יש חשש רציני שעלול להגרם לתינוק מום בלב ע"ש, ואף שמיד לאחר המילה לא מורגש וניכר החולשה, מ"מ יכול לסכן בעתיד הרבה שנים אח"כ במום בלב וכדו'. וכעין זה הבאתי במק"א מה ששמעתי מפי מרן הגאון דבריסק זצ"ל שהסביר בהא דמבואר בגמרא שמציצה משום סכנה, והרופאים שואלים הלא כיום לא נראה לעינינו בזה שום סכנה, וביאר מרן זצ"ל שהסכנה אינה מיידית, אלא עלולה להזיק לו אפילו לאחר שנים רבות, ונאמן לנו עדות חז"ל שקיבלו שיש בזה סכנה גם אם איננו רואים בעינינו את הסכנה שיש בזה. ואם היה החיוב למול במכשיר הזה ע"פ דין, היינו שומעים מיד קול רעש מהחילונים על אכזריות רבותינו ז"ל, אבל היום שע"פ תורתינו הקדושה אסור הדבר בהחלט, לכן אינם מרימים קולם, ומה עוד שממליצים להשתמש במכשיר זה ובלבד שינגחו בכך יהודים חרדים, וזה דרכם כסל למו ששנאת הדת מעביר אותם על אומנותם גופא.

וראיתי ב"שדה חמד" פירוש מחודד בהא דאמרינן דמוהל שאינו מוצץ הוה סכנה ומעברינן ליה, דלכאורה קשה, הא מציצה מצוה ולא רק משום סכנה, ולמה אמר שמעברינן ליה רק משום דהוה סכנה, ופירש שבעצם למול תינוק בן שמונת ימים הוא סכנה, רק שזכות המצוה מגנא ומצלא, אבל כל זה דוקא אם מקיים הברית כהלכה, אבל אומנא דלא מייץ שאינו מקיים המצוה כהלכתה, ממילא סכנתא הוא בגוף המילה ולכן מעברינן ליה. ואם כי הוא דחוק לפרש כן בפשט הגמרא שם, מ"מ עיקר הדברים שאם אינו מל כהלכה יש בזה סכנה, הדברים נכונים ואמתיים. וא"כ כשמל במכשיר הזה שעוברים בזה על דברי חז"ל כמשכ"ל, הרי המילה גופא מסוכנת לילד ועלולה לסכן בריאותו ולגרום לו חולשה בעתיד.

ואני שמעתי בזמן האחרון, שבבתי חולים מתפעלים מהמכשיר זה שגורם שהמילה תהיה ללא דם ושהמקום מתרפא מהר, ובהשפעת החילונים מדברים סרה על המוהלים החרדים שאינם משתמשים במכשיר הנ"ל, ורוצים לאמץ את המכשיר הזה בכמה בתי חולים, ולחייב את המוהלים להשתמש בו. וע"כ, אם לא נפרסם שהמילה בזה היא איסור גמור, ואף שאינו נחשב ערל מ"מ מבטל את מעשה מצות המילה, אז יאמרו שתיקה כהודאה, והמכשיר יתפשט כאן כמו באמריקה בעו"ה.

ומעתה אני מסכם: דהמל במכשיר המכונה "מגן קלעמף", אינו מל כהלכה - כיון שהבשר כבר מת. ואין כאן פריעה כהלכה - כיון שאינו בצפורן, וגם הוה בבת אחת. ואין כאן דם ברית. ואין כאן מציצה. אבל יש כאן מוהל מחלל שבת. ויש כאן מרד במנהג ישראל שבכל הדורות. ועוד, שיש בזה סכנה גדולה לילד שיכול להיות ע"ז בעתיד בעל מום וחולה. וזהו מעשה שטן שישראל לא יחתמו בבשרם אפילו ברית קודש כהלכה, ולעכב בכך ביאת הגואל. ועל כן חובה על כל יהודי ויהודי באשר הוא, למחות בכל ברית מילה הנעשית באופן זה, ואסור להשתתף בברית מילה כזו, ושכרו רב ומובטח בכך שיאריך ימים וינצל מכל רע אמן!

לכן ראוי לקרוא לעם ה' בארץ ובגולה, הסירו כלי משחית זה. ומלבד האיסור על האב והמוהל למול בזה, יש לאסור להשתתף בברית שהמוהל מל במגן קלאמף. ובמדה שיהיה צורך, ראוי לפרסם בעזהשי"ת רשימה על כל המוהלים בארץ שמשתמשים למול בכלי הזה ומבטלים ברית קודש כדין, בתוספת אזהרה חמורה שאסור למול אצלם. וכל רבני ישראל בארץ וגולה יצטרפו ויחתמו שאסור להשתתף בברית שהמוהל משתמש בכלי זה. ובהרמת קול נזכה בס"ד לבער כלי משחית זה למילה, והזכות יעמוד לנו ולכל ישראל.

(ע"כ מקונטרס שכתבתי בשנת תש"ל)

בדבר חיוב הטפת דם

לאחר ברית מילה שנעשתה במגן קלמפ

שו"ת אגרות משה חלק יו"ד א סימן רכג

ומה שנזכר בדברי כתר"ה חתוך פריעה ומציצה שהם ג' מעשים שאין אחד בלא חברו כלום כמצות ד' מינים. חושב אני שהוא רק פליטת הקולמוס שפשוט שמציצה אינו עכוב בהמצוה דהוא רק משום רפואה. ואולי כוונת כתר"ה להטפת דם ברית שהוא ודאי חלק מהמצוה. אבל לדינא מסופקני אם הוא עכוב כשיעשה חתוך ופריעה ולא יצא דם שיותר משמע שאינו שוב בדין ערל אף שהוא ג"כ עיקר בהמצוה. אבל **אולי יצטרך אח"כ גם להטפת דם וצ"ע**. ידידו, משה פיינשטיין

תשובות והנהגות כרך ה סימן רצא

הנימול במכשיר זה אם צריך לחזור ולהטיף דם ברית

ומענין לענין, שאלו אותי פה בעיה"ק בשם בני תורה שנימולו בילדותם ע"י מוהל שהשתמש בכלי זה, האם ראוי להם להטיף עכשיו משהו דם כדי לקיים מצות דם ברית כדין. ונראה, דהנה לפמש"כ שאר הפוסקים (וביארו כן אפילו בדעת הרמב"ם), שמצות הטפת דם בנולד מהול הוא רק מספק ערלה כבושה, [ואף שתמוה ומופלא הדבר שבהוצאת טיפת דם תתוקן הערלה כבושה, צ"ל שהכוונה בזה שמצות הטפה שייכת רק כשיש ערלה, וכיון שיש ערלה כבושה - שייך מצות הטפה] וא"כ בנד"ד אף שלא נתקיימה מצות מילה, מ"מ כיון שאין כעת ערלה, אין חיוב הטפת דם ברית. ואפילו לפמש"כ המשכנות יעקב (יו"ד סימן ס"ג) בדעת הרמב"ם, שלהלכה לא קי"ל שבנולד מהול יש ספק ערלה כבושה, והטעם שבנולד מהול צריך להטיף ממנו דם ברית הוא משום דאיכא מצות הטפת דם ברית גם בליכא ערלה, וא"כ לכאורה ה"ה בנד"ד אף שהוא מהול מ"מ כיון שלא קיימו בו מצות מילה כמשכ"ל - ע"כ יצטרך הטפה. יש לחלק, דזהו דוקא שלא היה לו ערלה כלל, אבל כשהיה לו ערלה ונחתך, אף שלא קיים בזה מצות מילה מ"מ התקיימה בו פעולה של ברית, ולכן אין צריך הטפת דם ברית.

מיהו, מהא שבנימול על ידי פסולין או בלילה או בתוך שמיני, צריך להטיף ממנו דם ברית, א"כ חזינן דאע"פ שנחתכה ערלתו - צריך הטפת דם ברית. הנה יש להסתפק, האם הטפת ברית בכה"ג הוא משום שקודם לא קיים מצות הטפת דם ברית ועדיין יכול לקיים המצוה והיינו דמצות הטפת דם ברית היא מצוה בפ"ע (וכן משמע מדברי הגר"ח הנ"ל, שחילק בין נימול ע"י פסול לנימול תוך שמונה) וא"כ ה"ה בנד"ד, שלא נתקיימה מצות הטפת דם ברית, צריך לחזור ולהטיף ממנו דם ברית. או דילמא דהטפת דם ברית הוא רק כשיש לו ערלה והיינו שזהו דין במעשה המילה - שיהא דם במעשה המילה (או בנולד מהול שיש לו ערלה כבושה), אבל אחר שכבר נימול ודאי לא שייך מצות הטפת דם ברית, והא דנימול בפסול צריך הטפת דם ברית הוא רק מדרבנן כענין שלא יהא חוטא נשכר. וא"כ יש לחלק שרק שהמילה פסולה ונמצא שלא היה כאן כלל מעשה מילה, צריך עכ"פ הטפת דין ברית מדרבנן במקום מעשה המילה, אבל כאן שמעשה המילה לא היה בפסול, אלא שחסר כאן את קיום המצוה (שכשהניח את המכשיר שאז העורות נחשבים כחתוכים ונעשה מעשה המילה, לא התכוון לקיים בכך את המצוה אלא כמתעסק) והרי הוא כנימול מאליו מן השמים ואין בזה מצות דם ברית, שאין מצות דם ברית בפני עצמה כשאין ערלה או כשלא צריך לתקן את מצות מילה.

וגם יש לצדד עוד, שכיון אף בכה"ג שמל במגן "קלעמף" א"א שלא יהיה כנוס עכ"פ משהו דם בעור הערלה שנחתך ונתקיים בזה מצות הטפת דם ברית, ואף שלדעתי העיקר לדינא שלא מקיים בזה מצות הטפת דם ברית, מ"מ יש לצרפו לסניף לענין דיעבד שאין צריך לחזור ולהטיף.

ומיהו, יש צד לומר, שהמוהל במכשיר הזה, הריהו כמחלל שבת שמל וכמש"כ, שיש פוסקים המחמירים שיהיה צריך הטפה. הנה, עיקר הדין הוא, שכמחלל שבת בפרהסיה מל אין צריך להטיף ממנו דם ברית

וכמש״כ בח״א סימן תקצ״ט. ועוד יש לצדד, שהמוהלים בזמנו לא הרגישו בזה איסור, וא״כ אינם נקראים מחללי שבת בפרהסיא. **ולכן דעתי למעשה שמן הדין יכולים לסמוך להקל שאין צריך לחזור ולהטיף עכשיו דם ברית למי שנימול בכלי זה, אבל מ״מ כדאי להחמיר בזה, וב״ה כן עשו שהחמירו לעצמם לזכות בלי פקפוק במצות הטפת דם ברית** וכמ״ש.

הרב אלישיב (כך כתב הרב ירון עמית, "ברית יוסף יצחק")

הרב אלישיב בתחילה סבר שאין צורך, אך לקבוצת אברכים ממכסיקו שבאי כוחם של ארגון ברית יוסף יצחק עשו להם הטפה פסק ש**המטיף דם לאחר קלאמפ תבוא עליו ברכה.**

שו״ת ציץ אליעזר חלק יט סימן סח

ואספר בזה עובדא שזכורני במוהל אחד שבא בזמנו בשכונת בית וגן בפעיה״ק ת״ו ומל ילד במכשיר האמור, וכשנודע הדבר להגאון **הגר״י אברמסקי** ז״ל שלח להתיעץ אתי, **והצריך לעשות מחדש הטפת דם ברית לילד זה,** ונזף חמורות במוהל. ובזכות קיום מצות מילה כמאמרה נזכה במהרה לבשורת אליהו מלאך הברית לביאת משיח צדקינו שיבוא ויגאלינו בב״א.

הרב מרדכי אליהו (מתוך כתב ידו שחתם בסמוך למסמך הבד״צ, בנוכחות הרב ירון עמית, "ברית יוסף יצחק")

ואם לא עשו כנ״ל **יש לעניות דעתי לעשות לפחות הטפת דם הברית.**